

Samen de toekomstplannen van het Maritiem Cluster vormgeven

Het Maritiem Cluster van Den Helder is een plek waar ontzettend veel samen komt. Plannen maken om het gebied rond de haven te verbeteren, versterken, verduurzamen, met andere woorden toekomstbestendig te maken, kunnen en willen we dus niet alleen doen. Op dit moment trekken we als provincie Noord-Holland, Gemeente Den Helder, Koninklijke Marine en tal van stakeholders, schouder aan schouder op om de toekomstplannen van het Maritiem Cluster vorm te geven.

In deze nieuwsbrief vertellen we meer over waar we ons in dit proces bevinden.

Het Maritiem Cluster kent uitdagingen en kansen. En die hangen ook weer allemaal met elkaar samen. We willen dat de Kop van Noord-Holland in de toekomst een economisch sterke regio is en blijft. Een goede bereikbaarheid is dan noodzakelijk. De zorgen hierover zijn heel wezenlijk en ook een van de belangrijkste aandachtspunten in de aanpak Maritiem Cluster. Ook een economisch gezonde haven van Den Helder kan een vliegwiel zijn voor een economisch sterke regio. We moeten de kansen die er liggen dan wel samen grijpen. Zo kunnen we samen met de Koninklijke Marine werken aan een high-tech scheepsbouw- en onderhoudscluster. De energietransitie biedt ook veel kansen voor Den Helder. Voor de aanlanding van wind op zee, het onderhoud van de windparken voor de kust en voor de productie en overslag van waterstof. Al deze dingen en meer dragen niet alleen bij aan een sterke regio, ze

bieden ook kansen op nationaal niveau. Daarom proberen wij, naast alle regionale partners, de verschillende ministeries aan tafel te krijgen om bij te dragen aan de aanpak van het maritiem cluster. Dat blijkt nog best een klus.

Graag maak ik nu ook van de gelegenheid gebruik om stil te staan bij het afscheid van vice admiraal Rob Kramer, commandant zee strijdkrachten. Vier jaar lang was hij betrokken bij de ontwikkeling van het Maritiem Cluster, waar hij ontzettend veel voor heeft betekend. Ik heb hem altijd gewaardeerd voor de manier waarop hij zich heeft ingezet voor ieders belang. Hij wist als geen ander de verbinding te leggen tussen wat de Marine nodig heeft en wat nodig is voor Den Helder. ik wil hem namens alle partners bedanken. We heten René Tas natuurlijk van harte welkom als nieuwe commandant zee strijdkrachten. Ik zie uit naar de samenwerking.

Het Maritiem cluster is de verzamelnaam voor alle activiteiten rond de marinebasis, de haven en de zee. En hier speelt van alles. De gemeente Den Helder, de Koninklijke Marine en de provincie Noord-Holland zetten samen de schouders onder de toekomst Maritiem cluster. Met deze nieuwsbrief houden wij u op de hoogte van het proces en andere onderwerpen in het Maritiem cluster die daarmee verband houden.

Wij nodigen u uit de nieuwsbrief te delen met andere geïnteresseerden. Mocht u belangrijke onderwerpen in de nieuwsbrief missen, lees dan onderaan de nieuwsbrief hoe u onderwerpen aan kunt dragen.

Met vriendelijke groet,
Zita Pels, gedeputeerde
Provincie Noord-Holland

Burgemeester Jan de Boer: nieuw gezicht in Maritiem cluster

Met het maritiem cluster staan we voor de boeiende en belangrijke opgave om Den Helder verder te ontwikkelen, onder meer door het stimuleren van de werkgelegenheid. Een eer natuurlijk dat ik hier als burgemeester mijn steentje aan bij mag dragen. Dat doe ik bijvoorbeeld door nauwe contacten te onderhouden met de

vice-admiraal van de Koninklijke Marine en met gedeputeerde Zita Pels, maar ook door contacten te leggen met andere belangrijke betrokkenen bij de haven. Ik kijk ernaar uit om – samen met wethouder Kees Visser – bestuurlijk alle inzet te plegen die nodig is om het maritiem cluster tot het succes te maken om Den Helder te laten groeien en bloeien.

Jan de Boer, burgemeester
Gemeente Den Helder

Rob Kramer en René Tas: "We komen echt wel vooruit"

"Dat er nog geen graafmachines en bouwboarden te zien zijn, wil niet zeggen dat er niets gebeurt. Sterker nog: er gebeurt ontzettend veel en we komen echt wel vooruit": in één zin vat vertrekkend commandant Zeestrijdkrachten, vice-admiraal Rob Kramer de stand van zaken rondom het Maritiem Cluster samen. "Dit soort processen vragen om zorgvuldigheid, aandacht en geduld" – meteen een goed advies voor vice-admiraal René Tas, die op 9 september het commando overnam en nu dus het Maritiem Cluster vanuit de Koninklijke Marine vertegenwoordigt.

Eerlijk is eerlijk, ik ben zelf ook niet altijd de meest geduldige persoon," aldus Kramer. "Maar de vraagstukken rondom het Maritiem Cluster zijn complex, daar kun je niet zomaar doorheen denderen. Het is ook een grote ambitie: om samen met de gemeente en de provincie de Noordkop duurzaam te ontwikkelen voor inwoners, de maritieme industrie én de marine. Toch vind ik die ambitie niet té groot. Sterker nog, je kunt nooit te veel ambitie hebben. Het gaat tenslotte wel over de toekomst van onze regio. Thema's als duurzaamheid, infrastructuur en ook werkgelegenheid en huisvesting staan hoog op de agenda. Er moeten dijken versterkt, bruggen vernieuwd en toegangswegen verbreed. Het moeilijke is dat dit allemaal met elkaar samenhangt, terwijl je niet alles tegelijk kunt doen. We zijn steeds in gesprek over prioriteiten. En dan komen er hoe dan ook uiteenlopende belangen naar voren. Logisch, maar we kunnen niet allemaal eerst - nog afgezien van financiële kaders." "Juist daarom is het belangrijk om als team te blijven werken: we zien dezelfde stip aan de horizon," vult René Tas aan. "Als cluster hebben we ook weer andere partijen nodig, van

milieuorganisaties tot de rijksoverheid. Samenwerking is dus echt de weg naar succes." Een deel van het succes zit voor de marine in elk geval in voldoende kaderuimte, goede doorstroming van het verkeer en een betere ontsluiting van- en naar het marineterrein. "Dat zijn inderdaad noodzakelijke ingrediënten voor ons als marine. De basis moet gewoon goed zijn."

Regio Deal bekrachtigd

Twee jaar geleden alweer werd een 'health check' gedaan door bureau Gateway, waarmee de voortgang van het Maritiem Cluster tot dan toe in kaart werd gebracht en aanbevelingen werden gegeven. Rob: "Sindsdien werken we met een Rijksbouwmeester en een procesregisseur. Er worden haalbaarheidsstudies gedaan naar diverse plannen, onder andere naar het verplaatsen van de Moormanbrug, de dijkversterking en een vaste oeververbinding met de Ravelijnweg. Met andere woorden: een grote groep mensen is echt wel concreet aan het werk, met analyses, sommen, mogelijkheden - het is een behoorlijke puzzel. Daarnaast zijn we nu in contact met meerdere ministeries. Ook zijn we als Maritiem Cluster

tot een Regio Deal gekomen: een bekrachtigde samenwerking met het Rijk, samenwerkingsverband De Kop Werkt! en andere partners, zowel publiek als privaat." Tas: "Vooral die laatste twee zijn mooie mijlpalen, omdat hiermee het belang van de regio in het algemeen verder wordt bestendigd. We denken niet alleen aan onze 'eigen' vierkante meters; we willen meerwaarde voor de Noordkop, voor Texel -neem de logistiek en het toerisme van- en naar het eiland-, voor de provincie én voor Nederland in het algemeen. Innovaties brengen ervaring die we kunnen delen, duurzaamheid is een vraagstuk waar iedereen aan werkt en als marine, marinestad en Kop van Noord-Holland werken we aan werkgelegenheid en scholing."

Met alle liefde omfietsen

Al met al kijkt viceadmiraal Kramer vol vertrouwen naar de dag van morgen. "Vergeet niet dat intensieve civiel-militaire samenwerking relatief nieuw is. Jaren geleden was hier nog nauwelijks sprake van. Als je dan ziet dat we tegenwoordig structureel met elkaar in contact zijn en plannen uitwerken, dat is op zichzelf al een succes. En ik ben ervan overtuigd dat over -pak 'm beet- vijf jaar sommige van die plannen óf definitief zijn of misschien zelfs wel in uitvoering. Maar dát laat ik met veel plezier over aan mijn opvolger." Tas: "De verbinding die er nu is, die moeten we hoe dan ook behouden. Naar elkaar luisteren, vragen stellen en samen de volgende stap bepalen. Ik kijk er ontzettend naar uit hier verder mee aan de slag te gaan én om alles van dichtbij te volgen: niet alleen aan de gesprekstafel maar vooral ook buiten, daar waar het moet gebeuren. Ik woonde eerder al in Den Helder en nu gaan we hier weer (deels) wonen. Niet op het marineterrein, gewoon in de binnenstad." Zodra de uiteindelijke schop daadwerkelijk de grond in gaat, is de kans groot dat Tas en Kramer elkaar treffen bij een wegafzetting of omleiding - ook Kramer kan vanuit zijn woning in de binnenstad alles op de voet blijven volgen: "Als er straks werk in uitvoering is, dan fiets ik met alle liefde een paar straten om."

Kiezen voor een heldere koers

Hoe verhouden de ontwikkeling in het Maritiem cluster zich tot de omgevingsvisie?

Stadshart en Willemsoord ontwikkelen zich verder richting één samenhangend en complementair centrumgebied voor gemeente en regio.

Wat is de omgevingsvisie?

De gemeente Den Helder werkt momenteel samen met belanghebbenden aan hun omgevingsvisie. Met de omgevingsvisie wordt richting gegeven aan de verdere ontwikkeling van de gemeente Den Helder als het om de leefomgeving gaat. De nieuwe Omgevingswet, die bepaalt dat de gemeente een omgevingsvisie moet hebben, wordt naar verwachting juli 2022 van kracht.

Deze nieuwe wet heeft een aantal grote doelen:

- Het beleid voor de leefomgeving eenvoudiger te maken.
- De besluitvorming sneller te laten verlopen.
- Initiatieven vanuit de samenleving en markt meer vanuit de gedachte 'ja, mits..' te laten benaderen door de overheid.

Hoe ziet het traject om tot de omgevingsvisie van Den Helder te komen, eruit?

De gemeente heeft inmiddels een aantal strategische uitgangspunten benoemd waarop ze in wil zetten in de omgevingsvisie. In september is de gemeenteraad van Den Helder gestart met de besluitvorming over deze uitgangspunten. Daarna begint er een traject van participatie voor de (deel) gebieden. Het is namelijk belangrijk om bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij de ontwikkelingen in hun leefomgeving te betrekken, bijvoorbeeld door hen te vragen om actief mee te praten over de toekomst. Zo werken we samen toe naar een aantrekkelijke, vitale en toekomstbestendige gemeente.

Hoe raakt de omgevingsvisie de Ontwikkeling Maritiem Cluster Het Langetermijnperspectief en daarbinnen het schetsontwerp voor de kernzone van het Maritiem Cluster, vormen uiteindelijk een bouwsteen van de omgevingsvisie van de gemeente Den Helder.

De strategische uitgangspunten die door de gemeente zijn geformuleerd voor het deelgebied Maritiem Cluster zijn [hier](#) te vinden.

Foto: [Maritieme drones op waterstof](#). Onderzoekers van de TU Delft hebben samen met de Koninklijke Marine en de Kustwacht Nederland een drone ontwikkeld die waterstof als brandstof gebruikt. De drone kan daardoor urenlang in de lucht blijven. Waterstof wordt gezien als een van de belangrijkste ontwikkelingen voor duurzame brandstof.

Bron: TU Delft MAV Lab.

Afscheid Rijksbouwmeester Floris Alkemade

Floris Alkemade heeft op 9 september afscheid genomen als Rijksbouwmeester én voorzitter van het College van Rijksadviseurs. Na een periode van zes jaar draagt hij deze functie over aan Francesco Veenstra. Floris Alkemade was in 2019 en 2020 actief betrokken bij de Gateway Health Check en de ruimtelijke ontwikkelingen in het Maritiem cluster Kop van Noord-Holland.

Hoe gaan we om met de klimaatveranderingen en de dreiging van een stijgende zeespiegel? Wat voor mogelijkheden heeft Den Helder om zich te verbinden met de energietransitie waarbij wind op zee heel belangrijk wordt? Onder leiding van Alkemade zijn deze vraagstukken in samenhang gebracht. En is gekeken wat dit concreet voor de toekomst van de haven en voor de aanwezigheid van de marine in de stad kan betekenen. Maar ook wat het voor de kwaliteit van leven voor de inwoners van stad en regio betekent. Met zijn advies is de samenwerking tussen de provincie, Koninklijke Marine en gemeente Den Helder opnieuw vorm gegeven. En is gestart met de ontwikkeling van zes scenario's voor het havengebied, gefaciliteerd door Atelier Rijksbouwmeester. Deze scenario's zijn in het voorjaar van 2020 gepresenteerd en vormen een mooie basis voor verdere uitwerking.

uitwerking. Uiteindelijk leidt dit tot besluitvorming over een langetermijnperspectief. [De zes waardevolle aanbevelingen](#) van Alkemade zijn daarbij van belang.

'De kunst is om dat wat je moet doen als een motor in te zetten om veel verder te reiken en daarmee mogelijk te maken wat je eigenlijk zou willen.'

[Rijksbouwmeester Floris Alkemade over de toekomst van Den Helder.](#)

We hopen dat ook de nieuwe Rijksbouwmeester Francesco Veenstra zijn kennis en netwerk wil inzetten voor de ontwikkeling van Den Helder.

Wat voor haven willen we in 2050 zijn?

Herbert Bos en Janbart van Ginkel over het proces ontwikkeling Maritiem Cluster

Op 1 maart is AT Osborne gestart met een gezamenlijk opdracht van gemeente Den Helder, provincie Noord-Holland en de Koninklijke Marine, om als onafhankelijk procesregisseur te komen tot een Lange Termijn Perspectief voor het Maritiem Cluster. Om ook de huidige uitdagingen en kansen niet te vergeten en/of te verzilveren, werken zij tevens aan een schetsontwerp voor de korte termijn voor de kernzone van het Maritiem Cluster. In dit bericht vertellen Herbert en Janbart over het tot op heden doorlopen proces en schetsen zij de volgende stappen.

Door de ogen van...

Toen wij begin maart aan deze opdracht begonnen zagen wij een gebied met kleine en grote opgaven, die sterk met elkaar verweven zijn. Een gebied waar echt grote kansen liggen, maar ook een gebied waar zich serieuze ruimtelijke knelpunten voordoen. Het is een plek waar veel mensen en partijen een enorme betrokkenheid mee hebben. Wij proberen alle stakeholders zoveel mogelijk bij het

proces - om te komen tot een lange termijn perspectief - te betrekken. Immers alleen een gezamenlijk gedragen plan kan wat ons betreft een duurzaam plan zijn dat niet alleen de problemen van nu, maar ook die van 2050 probeert op te lossen. Wij wilden en willen nog steeds met zoveel mogelijk partijen werken aan dat perspectief en dat vraagt tijd (stap voor stap werken en iedereen moet mee), flexibiliteit (als iets niet werkt dan doen we het anders), inlevingsvermogen (kijk ook eens door de bril van de ander) en bovenal vraagt dat begrip en vertrouwen, in elkaar en in elkaars standpunten. We doen dit immers met en voor elkaar!

Praatplaatsessies

Na een intensieve kennismaking met de meest betrokken partijen van het maritiem cluster, hebben wij verschillende partijen een eigen praatplaat laten ontwikkelen. In deze platen hebben partijen ieder hun eigen ambities, wensen en plannen voor het gebied op de korte en de lange termijn uiteengezet. Op 8 juli zijn de praatplaten in de stadsschouwburg van Den Helder door

de partijen aan elkaar gepresenteerd. De bijeenkomst van 8 juli bleek niet alleen inhoudelijk goed te zijn, maar gaf aanwezigen ook het gevoel dat er 'iets staat te gebeuren'. Een gevoel dat echt naar elkaar geluisterd werd en dat er vooral is gekeken naar wat er wel kan in het Maritiem Cluster. Voor ons als procesmanagers een zeer belangrijke eerste stap. De bijeenkomst gaf ons en alle andere aanwezigen goed inzicht in de belangen en de focus van de partijen. Daarnaast gaf het inzicht in waar de partijen het over eens zijn en welke partijen er nodig zijn voor het vervolg.

Keuzes

In de zomer zijn, met de uitkomsten van de bijeenkomst van 8 juli, stappen gezet voor dit vervolg. Wij hebben ervoor gekozen om twee werkgroepen in te richten (bemenst vanuit de partijen). Zij richten zich op de urgente problematiek in de kernzone. Hier gaat richten zij zich op het oplossen van problemen op de korte termijn (wat is er noodzakelijk voor 2030?). De basis hiervoor zijn de praatplaten voor de

kernzone. Met de overeenkomsten, verrassingen en aandachtspunten kunnen we aan de slag om te komen tot oplossingen waar we nu al mee aan de slag kunnen gaan. De tweede werkgroep verkent fundamentele vragen en mogelijke alternatieven voor de lange termijn.

Hoe ziet onze wereld, en dan uiteraard Den Helder en het Maritiem Cluster, er in 2050 uit, en wat betekent dat dan voor de ontwikkelingen die wij willen faciliteren op

het gebied van mobiliteit, waterveiligheid en economie/energie transitie?

Uiteraard kunnen de uitkomsten van werkgroep 1 niet los worden gezien van die van werkgroep 2 en andersom.

Beide werkgroepen gaan hand in hand.

Vervolg

Inmiddels zijn de werkgroepen gestart.

Het is de bedoeling dat de werkgroepen dit jaar al komen met een (of enkele) integrale

beelden voor zowel de lange termijn als voor de kernzone. Wij hebben vertrouwen dat dat gaat lukken. Niet alleen omdat we inhoudelijke overeenkomsten zien (ontstaan), maar ook omdat wij zien dat partijen naar elkaar toe groeien. Ook ontstaan er kansen dat rijkspartijen die we nodig hebben aanschuiven.

Groot onderhoud Van Kinsbergenbrug

Port of Den Helder start dit najaar met het opknappen van de Van Kinsbergenbrug. Om die reden wordt de brug van 25 oktober tot half december 2021 afgesloten. Voor het gemotoriseerde verkeer volgt een omleidingsroute. Voor voetgangers en fietsers komt er een tijdelijke pontonbrug. De Van Kinsbergenbrug is een belangrijke toegangsweg naar de Koninklijke Marine en bedrijven in de haven van Den Helder. Civieltechnisch bedrijf Griekspoor voert de werkzaamheden uit. Zij vervangen diverse onderdelen van de brug, zoals het houten rijdek. Na het afronden van de werkzaamheden kan de brug weer jaren mee.

Tijdelijke brug voor fietsers en voetgangers

Er komt er een tijdelijke pontonbrug (drijvende brug) naast de Van Kinsbergenbrug (over terrein van Damen Shipyards en Watersportvereniging H.W.N.). Deze tijdelijke brug is geopend van maandag tot en met vrijdag van 06.00 - 20.00 uur. Fietsers kunnen lopend met de fiets over de pontonbrug. Na 20.00 uur en in het weekend worden fietsers en voetgangers omgeleid via Het Nieuwe Diep, de Hoofdgracht, de Weststraat en de Binnenhaven.

Omrijden gemotoriseerd verkeer

De Van Kinsbergenbrug sluit men af voor gemotoriseerd verkeer. Verkeer wordt omgeleid via de N250 (Binnenhaven), de Weststraat en Het Nieuwe Diep.

Over de brug

De brug is vernoemd naar Jonkheer luitenant-admiraal Jan Hendrik van Kinsbergen (1735 – 1819), een Nederlandse zeeofficier. Dit omdat zijn activiteiten van in de 18e eeuw hebben bijgedragen tot de aanleg van de haven Het Nieuwediep. De bouw van de Van Kinsbergenbrug startte in 1960 en werd op 18-05-1961 officieel in gebruik genomen. De betonnen brug is een ophaalbrug en heeft een beweegbaar deel met houten dek en stalen onderdelen. De brug bedient men vanuit het havenkantoor.

Meer informatie

Wilt u meer weten over dit project?

[Bekijk dan de speciale projectpagina op de website.](#)

Foto: Maarten Boer

Het Maritiem cluster in drie minuten

Den Helder heeft veel aan zee gebonden activiteiten, zoals zeevaart, scheepsbouw, offshore (energie), havens, marine en maritieme dienstverlening. [In dit filmpje](#) leggen we in drie minuten uit wat er allemaal speelt in het Maritiem cluster en met welke opgaven we aan de slag gaan.

U krijgt deze nieuwsbrief omdat u belangstellende bent van het Maritiem cluster. Voel u vrij om deze nieuwsbrief door te sturen en/of te delen met andere geïnteresseerden. Hebt u vragen of opmerkingen? Stuur ze naar ontwerp-maritiem-cluster@noord-holland.nl.

Kopij aanleveren

Heeft u ook nieuws voor deze nieuwsbrief? U kunt uw kopij mailen naar Maria de Wit: m.de.wit@denhelder.nl.

Wilt u ook nieuwsbrieven Maritiem cluster ontvangen?

Hebt u deze nieuwsbrief doorgestuurd gekregen, maar wilt u deze voortaan ook rechtstreeks ontvangen? Meld u [hier aan](#) voor deze nieuwsbrief.

Afmelden voor deze nieuwsbrief

Wilt u deze nieuwsbrief niet meer ontvangen? Klik [dan hier](#) om u af te melden.